

Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

Laatste wijziging 24 juli 2019

De ruimtelijke noden in Vlaanderen zijn sterk geëvolueerd. Vlaanderen is amper 13.500 km² groot en staat voor zeer grote uitdagingen. Daarvan situeren er zich heel wat binnen het beleidsdomein ruimtelijke ordening, maar deze uitdagingen doorkruisen evenzeer verschillende andere beleidsdomeinen. We worden onder meer geconfronteerd met een stijgende bevolkingsdruk (7,5 miljoen tegen 2050), maar ook met een vergrijzende bevolking, een migratiestroom, een groeiende vraag naar woningen en de daaruit voortvloeiende stijging van de woningprijzen, een fileprobleem, de vraag naar ruimte voorsportinfrastructuur, ondernemen, onderwijs en problemen die te maken hebben met de klimaatsverandering.

Dit alles moet daarenboven gerealiseerd worden met het behoud en liefst nog met een uitbreiding van de bestaande open en groene ruimtes. Daarom besliste de Vlaamse regering op 28 januari 2011 om een nieuw beleidsplan op te stellen in drie fasen: Groenboek, Witboek en BRV. Het nieuwe beleidsplan zal worden opgemaakt vanuit coproductie.

1. Overleg 2016

VVP-advies betreffende de werktekst voor het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

Ruimte Vlaanderen heeft op 9 november 2015 een werktekst voor het Witboek BRV¹ verspreid met als doel deze te bespreken in het partnerschap. Heel wat partners, onder meer ook de VVP, hebben adviezen geformuleerd of in verschillende fora hun reflecties gegeven. Naar aanleiding van de deze 'Werktekst voor het Witboek BRV' van het departement Ruimte Vlaanderen werd op de A-Commissie Ruimtelijke Ordening van 13 januari 2016 een bespreking gehouden over deze werktekst. Er werd een aanzet tot advies op hoofdlijnen uitgewerkt. Op 27 januari 2016 werd het VVP-advies, via een schriftelijke procedure, voorgelegd aan de VVP – Beleidscommissie Ruimtelijke ordening en bekrachtigd door de 5 gedeputeerden. De belangrijkste opmerkingen van VVP in haar advies² zijn:

- Het ontbreken van duidelijk Vlaams kader dat zorgt dat de ruimtelijke principes (kunnen) doorwerken in de toepassing van het ruimtelijk beleid op lokaal en provinciaal vlak.

---

¹ <http://www.beleidsplanruimte.be/>

² https://drive.google.com/file/d/0B9_bUQOt-UBGVW1ONDZvcFBuUUE/view?usp=sharing

- De onduidelijke positie van de “regio’s” versus de provincie(s). We verwijzen naar de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet ‘houdende de vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies’ waarin voor de grondgebonden aangelegenheden uitdrukkelijk deze provinciale rol wordt aangehaald.
- Nood aan een interbestuurlijk partnerschap met Vlaanderen en met de steden en gemeenten – waarbij het probleem van de omvorming IGS vanaf 1/01/2019, m.n. zonder provinciale betrokkenheid, werd gesteld
- Onduidelijkheid over de continuïteit van het gevoerde ruimtelijk beleid, waarbij wordt gewezen op het gevaar van het ontstaan van juridische onzekerheid.
- Er zijn vragen bij de tweeslachtige houding inzake het voeren van een ruimteboekhouding: Worden er taakstellingen geformuleerd voor alle sectoren of niet?

De conclusie in het advies is dat de Vlaamse provincies in de voorbije periode in een goed partnerschap werk hebben gemaakt van een provinciaal beleid en de provincies willen ook in de toekomst op deze grondgebonden bovenlokale materie blijven inzetten.

– Vlaams Partnerforum Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

Op 18 februari 2016 werd er door Vlaanderen (Ruimte Vlaanderen) een formeel partnerforum³ voor het BRV georganiseerd. Er waren diverse vertegenwoordigers van de Vlaamse provincies aanwezig. Zij hebben tijdens de besprekingen in de deelgroepen gebruik gemaakt van het VVP-advies terzake. VVP heeft zich kandidaat gesteld om mee te schrijven aan het Witboek Ruimte Vlaanderen, inspelend op een open oproep aan de verschillende partners aanwezig op het partnerforum. Er geen formele reactie op gekomen. Er werd door VVP ook gevraagd naar de verdere timing en het verdere verloop om tot een witboek ruimte Vlaanderen te komen. Ook hierop werd geen antwoord geformuleerd.

– Goedkeuring Witboek BRV-30 november 2016

De Vlaamse Regering keurde op 30 november 2016 het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen goed. Dit is een grote stap naar een definitief Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Het Witboek bestaat uit een strategische visie (Wat is de situatie?, Waar willen we naartoe? En Hoe pakken we dit aan?) en een tweede deel met een operationaliseringsprogramma (Beleidskaders opmaken: Tussentijdse doelstellingen en acties).

Het BRV zal op een 10-tal grote beleidsmatige punten van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen verschillen:

1. Van allesomvattend naar strategisch: Niet meer elke m² bepalen
2. Van hiërarchie naar partnerschap tussen bestuursniveaus

³ Verslag van het Vlaams Partnerforum Beleidsplan Ruimte Vlaanderen 18 februari 2016:
http://www.ruimtevlaanderen.be/Portals/108/docs/BRV/20160218_Partnerforum_BRV_verslag.pdf

3. Van afbakeningen op elk bestuursniveau naar gebiedsgericht en geïntegreerd werken met alle administraties op alle bestuursniveaus
4. Van uitbreiding van naar transformatie van ingenomen ruimte
5. Kernen: Van hiërarchisch en proportioneel naar groeiemodel op basis van mogelijkheden (mobiliteit, voorzieningen)
6. Open ruimte: Bredere rol (voedselproductie, klimaat, energie)
7. BRV neemt nieuwe maatschappelijke uitdagingen mee (klimaat, energie, voedselproductie, ...)
8. Ondernemen: Van aanbodbeleid naar aanbodbeheer én projectmatig werken: ijzeren voorraad industrie verdwijnt
9. Wonen: Van strikte quota en prognoses naar flexibele woonprogrammatie: Doelstellingen wonen die vervolgens worden vertaald door provincies en gemeenten
10. Monitoring: Bestemmingen monitoren (RSV) + in BRV ook realisaties monitoren

Rol van de provincies?

Op 3 december werd de VVP Ambitienota officieel voorgesteld in het provinciehuis te Leuven. In deze ambitienota engageren de 5 Vlaamse provincies zich om te komen tot een vernieuwd ruimtelijk beleid, waarbij zij de regisseursrol in handen willen nemen. In dit vernieuwd ruimtelijk beleid zijn 'partnerschap' en 'realisatiegericht' de kernwoorden. Waar in het verleden elk beleidsniveau zijn eigen taken had, willen de provincies nu inzetten op het samen realiseren van veranderingen op het terrein en zich als regisseur van de besluitvorming opstellen.

- Klik hier voor de VVP ambitienota:

<http://www.vlaamseprovincies.be/public/uploads/files/20161203.Ambitienota.pdf>

Verdere opvolging?

Het kabinet Schauvliege heeft op de VVP Raad van Bestuur van 12 december 2016 reeds een eerste toelichting gegeven bij het Witboek. De verdere ontwikkelingen zullen door de VVP nauwlettend worden opgevolgd. In de komende weken wordt er onder andere werk gemaakt van een VVP advies.

Het departement Ruimte Vlaanderen organiseerde twee informatieavonden waarop het Witboek BRV werd toegelicht en de mogelijkheid werd geboden tot het stellen van vragen.
Data en locatie:

10/01/2017 in het Vlaams Administratief Centrum in Leuven

16/01/2017 in het Vlaams Administratief centrum in Gent

- Klik hier voor meer informatie omtrent het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen:

2. Overleg 2017

VVP advies “Witboek BRV”

De Vlaamse Regering keurde op 30 november 2016 het “Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen” goed. De Vlaamse Regering heeft het Witboek voor advies voorgelegd aan de gemeenten- en provinciebesturen, de adviesraden (SARO/MINA + SERV + SALV + MORA) en het College van voorzitters van gebiedswerkgroepen. De VVP kon deze adviesvraag niet aan zich voorbij laten gaan. De provincies vormen immers een onmisbare schakel in het bovenlokale grondbeleid. Vanaf 2018 zal hun kerntaak haast volledig bij de grondgebonden materies liggen. Het advies kwam tot stand door een doorgedreven samenwerking van de bevoegde provinciale ambtenaren en de sector gedeputeerden. Het advies werd in de voorbije weken ook voorgelegd aan het College van Gedeputeerden, de VVP Raad van Bestuur en het VVP Bureau. Het voorliggend VVP advies is een uniform en algemeen advies vanwege de 5 Vlaams provincies. Daarnaast bracht elke provincie nog een aanvullend advies met focus op de eigen specifieke context uit. Het VVP advies is opgedeeld in twee luiken enerzijds een inhoudelijke lezing (deel II) en anderzijds een bestuurlijke lezing (deel III). Het VVP advies wordt afgerond met een conclusie.

Samenvatting advies (artikel nieuwsbrief)

VVP wil volwaardig betrokken worden bij de verdere uitwerking van het “Witboek” naar een “Beleidsplan Ruimte Vlaanderen” en benadrukt de “erkenning” van de provinciale bovenlokale taakstelling en gebiedsgerichte werking in dit “Beleidsplan”.

De Vlaamse Regering keurde op 30 november 2016 het “Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen” (BRV) goed. Zij heeft het document voor advies voorgelegd aan onder meer de VVP. De VVP formuleerde een uniform en algemeen advies namens de 5 Vlaams provincies. Daarnaast bracht elke provincie nog een aanvullend advies met focus op de eigen specifieke context uit.

De provincies nemen vanuit hun missie reeds een grote rol op bij de bovenlokale beleidsvoering in grondgebonden aangelegenheden onder meer met betrekking tot de afbakening van stedelijke gebieden en de gebiedsgerichte projecten. De VVP vindt het dan ook evident dat de Vlaamse regering deze bevoegdheden bevestigd in het definitieve BRV.

De VVP onderschrijft in grote mate de geformuleerde strategische doelstellingen (6) en ruimtelijke ontwikkelingsprincipes (49) van het “Witboek”. Zij dienen het resultaat te zijn van een samenwerking tussen overheden, maatschappelijke organisaties, burgers en

ondernemingen. De provincies staan achter deze samenwerking, maar stellen de vraag of de uitvoering hiervan niet te vrijblijvend wordt gemaakt? De provincies kijken daarom reikhalzend uit naar de beleidskaders. Het is momenteel onvoldoende duidelijk hoe die beleidskaders tot stand zullen komen, hoe afdwingbaar ze zullen zijn en hoe lokale besturen die principes moeten toepassen in hun beleidskaders.

Om de geformuleerde ambities effectief te doen slagen, moet de regelgeving worden aangepast. De generieke mogelijkheden (afwijkingmogelijkheden, planologisch attest, aansnijden woonuitbreidingsgebied, ...) die in de VCRO zijn opgenomen moeten immers in overeenstemming gebracht worden met de ruimtelijke beleidsvisie. Daarnaast zijn ook afdwingbare en flankerende maatregelen en budgettaire instrumenten nodig. Deze zijn amper te vinden in het Witboek.

Het “Interbestuurlijk” en “Omgevingsdenken” denken is voor de VVP nog onvoldoende uitgewerkt en geïntegreerd in het “Witboek”. Bijvoorbeeld de relatie met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest komt slechts heel beperkt aan bod niettegenstaande het belang van een geïntegreerde en afgestemde visie tussen beide Gewesten.

De VVP vraagt ten slotte dat in het kader van het optimaliseren van de Vlaamse bestuurscultuur de gemeenten en provincies volwaardig betrokken dienen te worden bij de verdere uitwerking van het “Witboek” naar een “Beleidsplan Ruimte Vlaanderen”. Alvast zou zo’n interbestuurlijk draagvlak de concrete uitvoering van het BRV bevorderen. Het VVP advies en de provinciale adviezen kan u raadplegen via:

[VVP advies](#)

[Provincie Limburg:](#)

[Provincie Antwerpen](#)

[Provincie Oost-Vlaanderen](#)

[Provincie Vlaams-Brabant](#)

[Provincie West-Vlaanderen](#)

Op 6 maart hebben de VVP en de VVSG een gemeenschappelijk [schrijven](#) gericht aan de minister Schauvliege met als doel het advies “Witboek BRV” toe te lichten”. Hierop werd positief gereageerd. Een overleg vond plaats op 12 mei.

De VVP bracht naar aanleiding van het ontwerp van beleidskader [“Bovenlokale Ontwikkeling”](#) [een advies uit](#). In dit ontwerp werd er onvoldoende rekening gehouden met de provinciebesturen. Uitgangspunten van dit standpunt vormen hierbij artikel 2 van het Provinciedecreet, het Vlaams regeerakkoord 2014 -2019 (6/167) en de memorie van toelichting bij het decreet ‘houdende de vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies’, p.6.

Gezien het belang van dit beleidskader en gelet op het constructief gesprek in het kader van de ambitienota heeft de VVP dan ook gevraagd om in deze dan ook op zeer korte termijn het standpunt te komen toelichten aan zowel de leidend ambtenaar als het kabinet. De VVP heeft een overleg gehad met de kabinetschef op 4 juli. De teksten die aan de VVP werden bezorgd in mei waren slechts ambtelijke teksten. Deze worden herwerkt binnen het kabinet.

Midden september werden de herwerkte teksten bezorgd aan de VVP. De VVP werd om advies gevraagd door het kabinet van minister Schauvliege. Op 20 oktober werd het VVP advies, met als focus het beleidskader(boven)lokale programmering, bezorgd aan het kabinet. De VVP stelt een positieve evolutie in de ontwerp teksten van dit vernieuwde beleidskader vast. Onderstaande evoluties vormen zeker een meerwaarde voor het provinciaal bestuursniveau:

- De provinciebesturen zijn nu structureel onderdeel van de interbestuurlijke samenwerkingsplatformen.
- De provincies kunnen hun provinciale taakstelling (bovenlokaal en gebiedsgericht werken) opnemen en waar maken in overleg met de andere besturen.
- De provinciebesturen kunnen binnen een samenwerkingsplatform gevraagd worden de regisseursrol op te nemen en zullen dit dan ook doen op basis van hun decretale missie.

De VVP heeft echter nog een aantal algemene en specifieke aandachtspunten mee te geven.

- Duidelijkheid inzake terminologie
- Focus op de besluitvorming:
- Unanimiteit en consensus
- Afstemming bepalingen in het beleidskader versus juridische context
- Vervoersregio's

3. Overleg 2018

In de eerste helft van 2018 bleef stil in het dossier BRV. Vanuit de Vlaamse Regering of de administratie kwamen er geen signalen meer over het verdere verloop van het dossier. Met het zomerreces in aantocht keurde de Vlaamse Regering op de laatste ministerraad het [strategisch kader](#) goed. De verdere uitwerking van deze strategische visie zal gebeuren aan de hand van beleidskaders. Deze zijn momenteel in opmaak. De VVP houdt de vinger aan de pols.

4. Overleg 2019

In de eerste helft van 2019 kende de uitwerking van het BRV zeer weinig evolutie op Vlaams niveau. De 5 provinciebesturen zaten echter niet stil. Tijdens een gezamenlijk [persmoment](#) op 1 april lichten de 5 besturen hun startbeslissing om te starten met de opmaak van een Provinciaal Beleidsplan Ruimte toe. Met deze beslissing tonen de provinciebesturen hun engagement om een duurzaam en kwaliteitsvol ruimtelijk beleid te voeren met een bovenlokale aanpak gericht op samenwerking. Dit om de toekomstige uitdagingen op maat aan te pakken.

➤ Beleidsplan provincie Antwerpen

In de provincie Antwerpen nam de provincieraad in januari 2019 officieel de startbeslissing voor de opmaak van het Provinciaal Beleidsplan Ruimte Antwerpen. Uiteraard zijn er vooraf al inhoudelijke voorbereidingen gebeurd onder de naam “Nota Ruimte”. De provincie is gestart in 2013 bij de interne diensten. In 2015 heeft de provincie inhoudelijke experts betrokken en in 2016 heeft de provincie het opengetrokken naar externe stakeholders, namelijk de gemeentebesturen en middenveldorganisaties. Tenslotte richtten men zich tot burgers. Alle input in dat hele participatietraject wordt meegenomen in de opmaak van het “definitieve beleidsplan Ruimte.”

De provincieraad keurde op 23 mei 2019 een eerste versie van het Beleidsplan Ruimte, de conceptnota, goed.

- [Conceptnota](#)

– [Inhoudelijke toelichting](#)

De strategische visie ligt aan de basis van de beleidskaders. Iedereen kan tijdens de publieke raadpleging van 20 augustus tot en met 18 oktober 2019 zijn of haar mening te geven.

Beleidsplan provincie Limburg

De provincieraad van Limburg nam op 20 maart 2019 de officiële startbeslissing voor de opmaak van het Beleidsplan Ruimte Limburg (BRL). *Inge Moors, gedeputeerde voor ruimtelijke ordening in Limburg verduidelijkt: “Via een eigen Beleidsplan maken we Limburg future proof. Het DNA van Limburg is erg specifiek en verantwoordt eigen ruimtelijke keuzes: Limburg heeft meer open ruimte, een waaier aan diverse landschappen en een netwerk aan dorpen en steden op mensenmaat. Deze troeven we willen versterken en uitspelen. Een generiek Vlaams beleid houdt te weinig rekening met de perifere ligging van Limburg ten aanzien van de Vlaamse Ruit en de historische onderbedeling van onze provincie op vlak van openbaar vervoer. De Limburgse ontwikkelingsmogelijkheden worden in belangrijke mate mee bepaald door haar centrale ligging binnen de Euregio Maas-Rijn: de steden Eindhoven, Maastricht, Aken en Luik, samen goed voor bijna 800.000 inwoners, liggen immers dichterbij dan Brussel, Gent of Antwerpen.”*

Beleidsplan provincie Oost-Vlaanderen ‘Maak Ruimte voor Oost-Vlaanderen 2050’

De provincie Oost-Vlaanderen is volop bezig met de opmaak van het Ruimtelijk Beleidsplan. Op 30 januari 2019 nam de provincieraad de officiële startbeslissing voor de opmaak ervan. Een eerste belangrijk moment volgt in het najaar van 2019. Dan legt de provincie het voorbereidend werk voor tijdens de raadpleging van de conceptnota. Elke Oost-Vlaming kan zijn suggesties met delen.

Beleidsplan provincie Vlaams-Brabant

Op 19 maart 2019 gaf de provincieraad het formele startschot om de procedure voor de verankering van het provinciaal beleidsplan ruimte Vlaams-Brabant op te starten. Deze beslissing kwam er nadat de provincieraad al in februari 2018 de ‘Kernnota’ goedkeurde, met daarin de krachtlijnen van het nieuwe provinciale ruimtelijk beleid voor de toekomst. De zogeheten ‘conceptnota’ – als eerste tussenstap in de formele procedure – zal dan ook grotendeels de Kernnota van 2018 hernemen. Omdat de procedure van het beleidsplan nog een heel participatief traject moet afleggen, wordt er parallel al een actieprogramma opgemaakt, waarmee uitvoering zal gegeven worden aan de ruimtelijke principes uit het beleidsplan. Ook vandaag al wordt de visie in de praktijk vertaald via de projectwerking van de provincie.

Dit gebeurt in het bijzonder via de geïntegreerde, gebiedsgerichte projecten, waarin de provincie Vlaams-Brabant vaak de regisseursrol in opneemt. Voorbeelden hiervan zijn het project ‘Zuidelijke Zennevallei’, waarin tegelijkertijd ingezet wordt op het optimaliseren van de bestaande bebouwde ruimte en ruimte bieden voor natuur en water, het project ‘Regionet

Leuven', waarin toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen gekoppeld worden aan duurzame mobiliteit met hoogwaardig openbaar vervoer en fietssnelwegen, of het project 'Getestreek', waarin het versterken van de open ruimte en het inzetten op leefbare dorpen hand in hand gaan.

Beleidsplan provincie West-Vlaanderen

Op 27 september 2018 nam de provincieraad van West-Vlaanderen de beslissing voor de opmaak van het Beleidsplan Ruimte West-Vlaanderen. Onder de noemer 'De Plaatsbepalers' werd er al een uitgebreid participatietraject met burgers, deskundigen en politici doorlopen. De input van dit traject zal dan ook de basis vormen voor de opmaak van een conceptnota ruimte. Uit dit traject bleek dat er in provincie West-Vlaanderen een aantal specifieke ruimtelijke uitdagingen zijn. De provincie West-Vlaanderen wil op basis van deze informatie een aantal voorstellen formuleren over het toekomstig ruimtelijk beleid in de provincie. De bedoeling is om dit tegen het eind van het jaar opnieuw voor te leggen aan alle betrokken partijen zoals De Plaatsbepalers, gemeentebesturen, adviesraden, middenveldorganisaties en burgers.